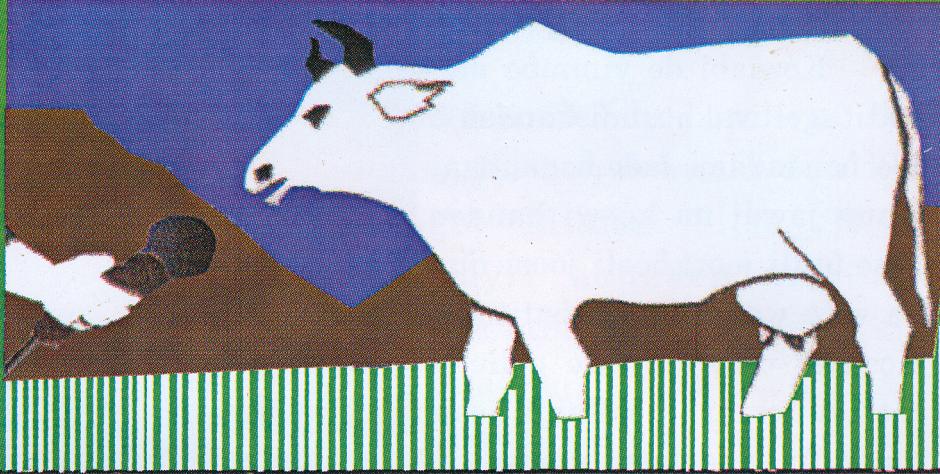

Jaango Men

Kawriti daraniinga
Saakude Kibaruji banngal
maral eggaa hodaaku
Dow innde (RECOPA)
09 BP 1332 ouagadougou
09 Tel: 50 36 24 93
mail recoparecopa@yahoo.fr
: Limoore 008
Octobre 2011

**MINISI
EN NGARI
DOORI**

P2

**GURUPUMA
PAAMIRAL
DOORI**

P3

**GARAANGAL HOOREEJO
GUWERNEMA
LEY SAAHEL**

P8

MEER'EN KAWRI GAAWO

P6

MINISI EN NGARI DOORI

Hooreebe guvernema kawri e jamaare Saahel

Ndelle sabaabu kawrital ngal woni, dow hollude yimbe no guvernema, adiri aadi dow hettinaade konnguli himbe dow banngal masiibaaji gadudi e leydi Burkina Faso, odon anndi masiibaaji din, wadii warhooreeji sanne faa mintere en, peli to hooreejo leydi woni, ndelle saabe majjum wadi ko yoga hooreebe guvernema njalti ndewguuji men faa, kolla no himbe kaanndi yeptirde tiidormaaji din.

Minisi en dido ngari mburtake na pella dow, ammaa ko fuddidum woni won sariya kawri e jamaa saahel, kam gadaado dow sordaasiibe njoyo (5) dey ngattaa kasu dum welay woni Baaba Hamma e Konate. Ndelle go'o fu Baaba Hamma adi haala, o holli no saddaaji din ngorri, kam won banngal wareede suka lekkol Kudugu bi'eteedo jistin Zanngo. Ndelle mayde suka lekkol oo, ummini sukaabe lekkol tatteeji leydi men Burkina, dum fu faa tawa ngoonga majjum yiite, faa tawa sariya Wade dow majjum. Nder wakkati mo sukaabe lekkol pudduno na ngada yaaduji nde, sukaabe Iniversite kam boy du, ummake kolli ko welayboy to njanngata ton, sabu polisiibe ngoni e nden nokkuure dum be mbi'i welaabe sey be itee e nokkuure nden woodi guvernema jabi ko be mbi'i dum.

Guvernema hokki laawol ko wi'ete otoski wadee, faa ndaare hono maayube wakkati balaa'u oo, faa ndaare yalla maybe be yobe pidiaa naa noy wadi. Ammaa hono koreeji suka artinoodo wara Kudugu oo, kamboy kay njabaay suka mabbe uute, cagal ni o moobaama njidaa fu ko umminidum kadi, ammaa ley maybe ben tato (3) uutaama faa yeewe ndaare noy worri. Ndelle otoski wadaama na waawi faameede dum saabi mayde joomum, so piide non, soyo fidaa non.

Gada majjum du sordaasiibe du ummake to wagadugu

Minisi Baaba Hamma na fillo

Minisi en ben kolli ke golloobe laamu du na njey hokkeede njobdiji yoga dibe kokkaakano, hono njobdi cuudi hono dum e banndum, lampooji dibe njobannoo du buytaama. Hono banngal njamu e cellal du, onnaniino ke beydanooma, kam du ittaama jonkay, sabu laamu yeewi ndaari kedum na tiidi e jamaa sanne.

Faro banngal yobude lampooji moteeje e mobilaaji kam du ittaama, ndelle dum du senndikaa en yamunoo ittee. Banngal saruusi kawjiido hiiteeji e kanjeeji, kam woni Sonabel kam du be kolli ke, ko neddo jokketedum kam du, ittete, kam woni so neddo wittini lewru yobaay dum kam woni penalite.

Banngal nguurey du be kolli ke maaro e sukkara kamdu, coggum jippinaama faa hoytana jamaa. Hono maaro fu yuwungo leyde ko wari fu bootooru buudi ujnaaji tati e keme didi (3200), maaro Burkina kam du yo buudi ujnaaji tati (3000). Nyannde Minisi'en ngarno, himbe du kolliibe ko miji e balaa'u gadudo oo. Yoga hollii ko miji e majjum be mbi'i ke nadon maybe heewbe sariya mubben wadaaka, yoga du wujjan jawdi jamaa, kamboy du ngadataake fay gootum, nde mbi'a carete fu, laamu ngun watta njunngom nder don, hono mawdo doonye en nannganooma wi'a sarete tan wi'a kam koy wanaa pantikalaajo koy, hono dum e banndum waddi balaa'uuji kewtiidi en di.

Ndelle ko mbaawden wiide nder don ni laamu fuddii na hettinoo haala jamaa, sabu odon anndi ke arannde be kettintaako haala jamaa, ndelle ko hewti leydi men Burkina tinndi e meeden ndi, yo rafi sariya non wadiidum, ammaa mida sikka ke woodan ko darti jonkay sabu hakkilo heso hebaama e dow ko wadi dum, ndelle wi'annoobe ke leydi ndi jam ndi paami ke wanaa non ndi worri.

Binndudo Aamadu Olman

GURUPUMA PAAMIRAL DOORI

Gurupuma Paamiral Doori wadi fijo, banneede jannde

Ndelle hitaande 2010-2011 neder nokkuure Gurupuma Paamiral wadi fijo manngo, dow weeltaare janngooße e jannginoobe banneede jannde finaatawa. Ndelle odon anndi ke hitaande fu, Gurupuma paamiral, na banta janngirde woodi, woodi du na darani e wallude rewbe dow golleeji keewdi, wadugol saabunnde, jannde dow mardi na'i e dammuccu eko fiirata. Dum fu dow wallude rewbe e habdude talkaaku. Hitaande hikka ndee ko foti janngirdi noogay e jeenay woni ko be banti ley ndewgu seeno.

Madan Wedirawgo na hokka derewol seedey janngoowo

Go'o fu banndiraado Hajjatu riiku adi haala dow manngaaku Hoomiser Seeno, e barjitaade mo dow warugol hawri banneede jannde nde hannden. Midon mbarjitoo du faa hannden, Meer Komin Door, Dereba, Depeba, Anten Fana'ef, Ayampe, Baale jannginoje (Operetere'en) jannginoobe, janngooße e tawti jamaa fu, gardo hawri banneede jannde nde.

Faa hannden miden mbarjitoo, saruusi daraniido jannde finaatawa mo Seeno, e dow yardaade e wallude min wakkati fu, dow banngal jannde nde, min njeggitay hokkubé min mballa kam woni Fona'ef komin kebi banti tenndeeje noogay e jeenay (29) dum woni : jannde go'aferde tenndeeje 20 aa'i (AI), didaberde 03 efsebe(FCB), efte'es (FTS) 04 aa'3ef (A3F) 02, di bantaama ley Kominnji jeegom (6) ley ndewgu Seeno. Hono jannde ekkintineede golle junngo wadaakanaa ley Komin, Baani, Door, Sampelga e Seytenga, dow ekkintineede saabunnde e mardi na'i e dammucce no yaarata.

Nani winndaabe e feerube: AI winndaabe 603 Rewbe 398 Worbe 205. Feerube: 401 Rewbe 247 Worbe 154 ko heba ley hemre 67,51Y FCB Winndaabe: 65 Rewbe 55 Worbe 10. Feerube: Rewbe 49 Rewbe 41 Worbe 8 ko heba dow hemre woni 75,38Y. A3F Winndaabe : 58 Rewbe 38 Worbe 20. Feerube : 48 Rewbe 30 Worbe 18 ko heba dow hemre woni 84,48Y. FTS kay winndaabe yo capande njeetato, (80) Rewbe 69 Worbe 11, fu peeri dow ekkintineede jannde nden.

Gada majjum hooreejo Gurupuma Paamiral, Jallo Aysatu Hama na noddire Jabooru Jallo, hooyi haala dow barjitaade warbe nooti noddaango makko hannden, rewbe e worbe Operateere'en. O yeggitay janngooße, sabu kam boy njoodi ko wadta lebbi nay dow filagol anndal, mo wi'aboy foofo muudum en, e munyal. Gada majjum o timmiri hokkugol janngooße dereeji seedeeji kollooji ke neddo janngi faa feeri, kam woni janngube ekkintineede kaataare e janngube FCB.

Winndube Dikko Hammadu
Yaaya e Olman

HANNDEN EN KAALAN HAALA WAALDE MAROOEE UDAALAN

Nde waalde joy'inaakana gilla hitaande 2004, faa nde y'epta saddaaji di maroobe Udaalan kawrata hitaande fu. Joodiinde ley cabal Gorom.

Nde annda dow sariya limoore N° 10/ADP du 15 desambur haataande 1992, anndita nyannde 10 tataburdu hitaande 2004

Faandaare waalde nden woni:

Taykaama gilla hataande 1971 warde hannden na tiidi duubi didi (2) tokkondirdi tawa yuwoole na toba, hitaande fu maroobe na njogi tiidorma nyaamdu daabaaaji.

Dum saabi be miili wadde nden waalde faa be buyta tampiriji di maroobe kawrata, buri fu maroobe eggahodaabe, sabu kam en njaata na kawra e tiidormaaji rafi talki, ndiyam, hudo e nyawuuji daabooji.

Faa heba saddaaji buyto, natilsi ndaare noywatta faa kollaade iirte heba hudo wada, faa hannden ndaare guuti eggahodaaji e todaabaaaji yuurata faa kewta nokkuuje tondiyam hebete.

Faa dum fu laato say: Maroobe tinndine banngal annditingol sariyaaji durdude, be njanngine no kosam moy'imirte, be njanninee jannde haalaaji finaatawa, be tinndine no be ndeentorto nyawuuji daaboojin dagu SIDA e ko nanndi e muudum yaade, sabu be keewi yaadu woodi to neddo yehi fun taw di nyawuuji

NANI HOOREEE WAALDE NDEN

Mawdo: Jallo Bello Juggal

Tokkitindo: Kadijatu Booyi

Binndoowo: Umaru Burayma

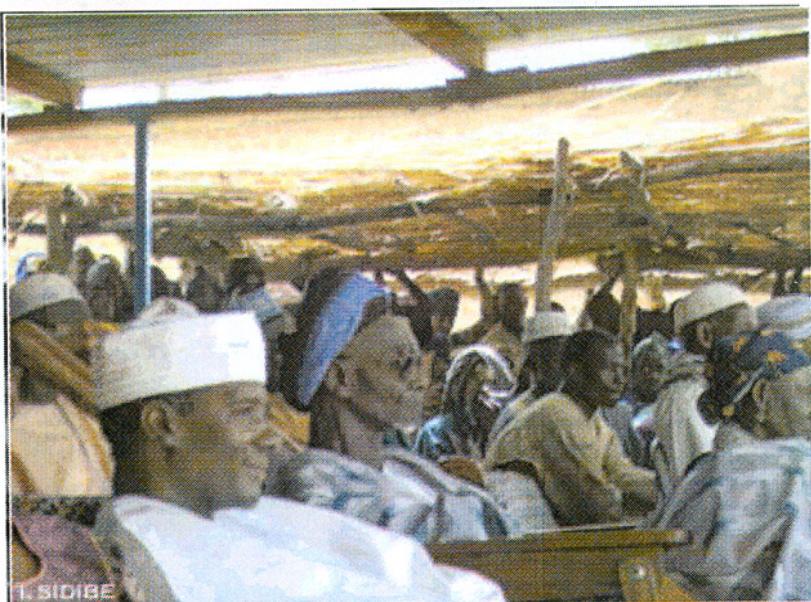
Tokkitindo: Kajjatu Bello

Desoowo ceede: Haasimi Burayma

Kiilniido hawrondirgol jama'a: Fatumata Aada

TO GOLLE WAALDE NDE HAAÐI

Nde waalde na tawa ley kominji Udaalan joy (5) fu, ley komin fu nde woodi himbe nootantoobende kam woni " Gorom, Markoy,

Wursi, Dew e Tinaakof.

Nani ardinaabe ley komin fu:

- Gorom birow mawdo e Haamidu Yero maroowo Mbagaawa
- Dew Abdu bayru maroowo Saba e Hasan Ifa maroowo Lukkoodu
- Markoy Abdu Paate maroowo Deybannga e Hammadu Abdullay maroowo Markoy
- Tinaakof Iisa Mohammed maroowo Tinaakof e Duyya Ag Maamudu Maroowo banngaw
- Wursi Alfa Abdullay maroowo yomboli e Aamadu Burayma Koolel

GOLLEEJI ANNIYAAÐI GOLLEEDE

- Jannginde maroode haalaaji funaatawa
- Wadde nokkuuje to daabaaaji njarata
- Hollude maroobe no tiigorto daabaaaji muubben banngal cellal
- Hollude wuro fu subo durdude muudum, e tawti durdude didi (2) mawde ley Udaalan dooyaade ley duubi tati garooji, wadde nokkuuje njardude ndagu pete mawde e pompiiji gondudi walkaaji

KO BE KE'BI BE NGOLLI

'Be tinndini maroobe ley gure dow banngal sawrude daabaaaji muubben, sabu si ndaararaama hannden keewal e maroobe tufidata daabaaaji muudum en, ko buri heewde e maroobe mbiitaana daabaaaji nayeeji fayso tu-

faaka walaa baasi.

Dow dum be paaminiibe ke daaba na haani tufeede ley lebbi jeegom (6) fu.

Be kolliti faa hannden maroowo fu egga hodaajo na haani tufa woodi nannga talki tufoode muudum, sabu talki tufoode den kam en kollata daabaji joomum na celli, dum na hokkabe hoo-laare e nokku to be njaata ton.

Be tinndini maroobe faa paama ke na woodi sariyaaji darnaadi dow banngal durdude, sabu gol-loowo gollal dey annda ko jey wadde, faafoy joomum hiistaakena ley be ngala goonga, fayso joomum na jogi goonga (wi'aakana mo annda to yuwi annda to fonndi o yo bemmbiido) Dow banngal tinndinooje de maroobe ko watta keme joy (500) woni ko nawtori de tinndinooje tawaabe ley kominji joy (5) gondi ley Udaalan.

Be omtani maroobe janngirde haalaaji finatawa wootere (1) jannde aranndeere

TO BAAWDE MA'BBE YUURI

Faro tinndinde maroobe dow banngal cella daabaaji, dum yo baawde ma'bbe halal, buudi ko mo hen fu itti dum be kawrondiri ko be kebi be kewtoy kominji joy (5) gondi ley Udaalan.

Woodi du be kebi mballa yuurudoobe faro PADAB, diin buudi ittaa faa tinndinira maroobe Udaalan, ley majji sooda dewte kolloje sariyaaji darnaadi banngal hawju durdude. Dee dewte hokkaama maroobe janngube haalaaji finaatawa, be mbaawa janngude ben du mbatidaama faa paami ko dum muui wiide.

SA'DDAAJI KAWRAADI LEY GOLLAL NGAL

To gollal golla fu waasata tiidormaaji taweedi ley mum, ndelle nani yoga tiidormaaji di be kawri ley gollal ngal:

- Hollude maroobe faa paama kee golle waaldeere nden yo wallan dum en;
- Hawrondirde maroobe nokku gooto balla, woodi taynudebe du b a a w d e m ngala
- Tinndindebe banngal nyaw SIIDA na tiidi, sabu be keewi edaare (sementeende) sanne.
- A n n d e ma'bbe kewtin-taab be piirtana maroobe dow banngal sariyaaji hawju durdude.
- Sarwiisaaji

du ngattata juude muudum en sanne, banngal walludebe e yottinde kibaaruji maroobe.

TAYKAAJI KO WATTITI:

- Saabu tinndinooje keewal e maroobe paami,
- Be paami nafa tufoode den, ko buri heewde e maroobe naati na tufa daabaaji muudum en fu.
- Taykaama baale kawtude golle de anndondira na keewi, ndelle dum wadi miden yuura do faa min tinndina maroobe hawtube golle tinnoo ngollida non watta faa yepta nguurndam maroobe Udaalan.

Sini ndaraama ko haala ley derewol ngol yalla noy watta faa duroobe laamna kee kam en mballete ? Sabu duroobe wobbe na miilo ke ko haalete dum fu yo pene, dume jey Wadeede faa be paama ?

Ndelle hoodere saahel tewtan yewtidinde e maroobe faa beyda faamude kibaaruji goddi □

Aamadu Hammadu
noddire Aamadu Buulo Menegu I

MEER'EN KAWRI GAAWO

Kawrital manngal didabal Meer'en wadi Gaawo Mali.

Jonnde Meer'en didabal wadi dow filaade mballa kominnji piiliide, ceeri kam woni: leydi Mali Komin Gaawo e Tummbuktu, Nijjer Tilabeeri e Teera, Burkina Faso Komin Dori, Jibow, Gorom-Gorom e Seba. Ndelle Kominnji dii fu, mon fu e majji, holliino aadi muudum dow banngal ko yamii wadaneede dow banngal golleeji beydooje jamaa. Komin fu hollii no pecce golle muudum, ammaa jonnde didaberde nde woni ko anniyaar darneede keyye golle den nder ko jey golleeede nder duubi joy (5) garooji kam woni 2012-2016 e dow mballa limowa. Ndelle kaalisi aykaado faa golle de newo, yo miliyaaruji hemre e sappo e nay (114) seefa woni ko anniyaar wadteede eley Kominnji di.

Guwerner Gaawo e neddo limowa e Meer Doori e Gaawo Mali

Go'o fu .Meer Komi Gavo adi Haala dow silminde Meer en yuwube, nder kominnji ngari dow banngal ko yaarata, kominnji men yeoso e dow manngaaku Guwerneere Gaawo, Hookomiser Doori garando dow innde Guwerneer Saahel Burkina Faso. Kanko Meer Komin Gaawo o wi'i na yetta Meer komin Doori, ko dabi faa Meeriji piiliide ceeri, hakkunde leydi Burkina, Mali e Nijjer kawrita, ngadda ndaande wootere faa kebanee mballa dum welii'o sanne. Mo barjito himbe yuwube Wagadugu ngari faa mballabe e darnude anniyaaji adaadi, kam woni himbe limowa.

Meer Komin Doori adi Haala dow Mbarjitaade himbe Gavo, debbo e gorko suka e mawdo fu e dow teddeengal manngal ndebe ngadanaa nde. Ko mbaawumi wiide dow don ni walaa sanaa Alla moyyin aadi, aadi adaado on. Odon anndi ke eben ngoondi saddaaji mawdi sanne dow banngal, jamu, laabi, ndiyam, nyibude otogarji, to kujje kirsete, to fijirdeeji ngadete e to balon fiyete.

Neddo limowa adi haala dow hollugol no ngollirte e Kominnji, hono ko, Meer Doori holli dum so hawri e muybe Allan nii dum waawi laataade sabu dum fu na woni e anniya e laawol limowa,

faa tawa na waawi wallude dii Kominnji ley Saahel. Kanko neddo limowa oo holli ke na haani du hono banngal njeyri ley galluuje faro hiite (kuura) e doomnde bibbe aadama en, dum na waawi beydeede taye golle anniyaadi Wadeede di.

Banngal laabi, hakkunde Teera e Seba ko wadta kilomeetaraaji capande jeenay e joy (95), Tila Beeri be kaaja wadaneede to kujje kirsete e nyibaneede luumo du e moyyinaneede to balol fiyitee dum woni ko be kaaja so tawi mballa on hebaama. Ndelle Komin Jibow laawol na jey Wadeede hakkunde Diggel yaade jibow, galbal du na jey moyyintineede.

Hono Komin Seba kam taykaama luumom, nyimaaka kam na wattaa e banngal mballa pileeedo, nyibaneede luumo, kowle tufgal, to kujje kirsete laawol hakkunde Seba e Nijjer e moyyintinaneede kollangal balon.

Faro wudaalan Gorom, wadaneede suudu jokolbe, luumo daabaaji, hoggo tufgal, to kujje kirsete e nyibdi to balon fiyitee. Ndelle Komin Doori du nder keyye muudum golle den ko yami wadane na heewi sanne. Ammaa faro golle banngal laabi do, ko heewi fu,

Guwerneere, Meer'en e himbe limowa

kam hawjotoo, kam woni laabi gatteeidi faro Doorí yaade Goro-Gorom, Gorom yaade markoye e inakof. Ndelle so'on yeewi on ndaari fu, ko Kominnji kaaja wadaneede fu, yo gootum.

E nder yiidugol mabbe don be ittan, yoga nder leyde kam woni Mali Nijjer e Burkina Faso, njahan njiidowa mawdo limowa, faa be mbaddan e muudum dow banngal taye keyye golle debe ndarnide, tawa dum waawi fuddede ko yaawi. Faa be kollita on du ke be ndarni kawrital tatabal garoowal eley lewru septaamburu 2011 so en kewti e jam.

Gada majjum hono Meer'en Kominnji, kam woni Gaawo, Doorí, Gorom-Gorom, Jibow, Yaaga, Tummbuktu, Tilabeeri e Teera, njiddi joyyinii waalde. Waalde nden kam darantoo, kaddi pecce golle darnaade den fu. be ngadi dereeji sariyaaji waaldeere nden, padde naatirde yo buudi ujunaaji noogay woni, ko komin fu, jey hokkunde. Ndelle komin fu mo yobataa dee padde fu, mballa kokkaado waaldeere nde fu, be kokkataake.

Nani no biro on joyyinira :
Hooreejo waalde Hama Arba Jallo Deppite Meer Komin Doorí,

dewtudo mo Meer Tummbuktu, Meer Tilabeeri, e Meer Gorom-Gorom, ndelle ardiinaabe ley biron on, yo maamburu en njoyo (5). Kam be ndarantoo waaldeere nden.

Binndudo Aamadu Burayma
Olman

Onon janngooбе oo журнал буртотодо хаккунде лебби тати фу, миden кедии тиндинуюже мон, е даргинде боofi di nji'удон фу. Ndelle odn mbaawi noddude maa du binndon e aderesi mel na woni e nder hellooji журнал о.

GARAANGAL HOOREEJO GUVERNEMA LEY SAAHEL

Dow banngal taadiiru sukaabe rewbe

Ndelle hono Minisi aksososiyal e Madan santal Kompawre kambe ngardi e hooreejo guvernema, dow banngal habdude taadiiru ley leydi Burkina faso, sabu kannjum dum yo balaa'u mawdo non, ammaa jamaa faa may baasi majjum non, ndelle na saabonoo debbo torra mawdo sanne e banngal nguurndam muudum. Ndelle hitaande hikka nde ndewgu saahel ittaa nyalaande nden kam woni 18 lewru me 2011, ley leydi Burkina Faso.

Arenel fu didabo Meer komin Doorí adi haala dow silminnde hooreejo guvernema kam woni peermer minisi, Santal Kompawre, Miniteere kawjiido bibbe rewbe talka e atiimii'en e yuurube tatteeji fu ko ngari, ngal kawrital mo barjitoobe e dow hoolaare ko saahel subaa hikka dow nde nyalaande teddunde dow banngal taadiiru.

Guwerneere Saahel adi kam du haala dow barjitaade hooreejo, guvernema e Santal Kompawre, e Minisi kawjiido bibbe rewbe talka e atiimii'en, Porjeeji, baale rewbe kabdooje e taadiiru, baale diinaaji gardi e jamaare warnde hawri ngal kawrital, mo wi'adum en foofu mubben. Yelaa makko woni himbe fu, ummoo ndara faa kabda e taadiiru ndu, e faa kanta oo finaatawa mursinoowo bibbe rewbe e taddi mubben. Mo barjitoobaaale gonde na tinndina jamaare, e laamu daraniido faa no dum timmori.

Minisi Aksososiyal kam du holli hono noddaabe ko ngari nooti be, rewbe eworbe e dow nyalaande ittaande faa taadiiru halke ley leydi men Burkina

Faso, mo barjitoohooreejo, guvernema e daranaade habdude taadiiru, e Madan Santal Kompawre, faa hannden du o wi'i mo barjitoobaaale daraniide faa taadiiru ndun hantoo ley leydi men.

Permer minisi kam du holli ke o'adi aadi joonin kay etu wadte e nokkuuje gure men fu, ley hitaande fu, faa ndaare yalla wuro ngoya buri daranaade habdude taadiiru. Doo yaade 2015 kaalisi wattete faa tawa, banngal taadiiru yoppee lay ley Burkina Faso, mballa laamu leydi men na woni e beydude faa kawen de golle. Gada majjum hokkaama mawbe baale kaawjiide taadiiru, taliki seedey.

Binndudo Mayga Ramata Seefa Doorí.

Foto koreeji e hokkaabe dereeji seedey